



# Novi Zakon o skrbi za starije osobe temeljen na pravima

Novi Zakon o skrbi za starije osobe stavlja prava starijih osoba na prvo mjesto. Uključuje Statement of Rights [Izjavu o pravima starijih osoba] koje koriste usluge skrbi za starije osobe. Ovaj informativni list je jednostavan sažetak tih prava.

## O Izjavi o pravima

Australska vlada mijenja australske zakone o skrbi za starije osobe. *Aged Care Act 2024* [Zakon o skrbi za starije osobe iz 2024.] godine (novi Zakon) ima Izjavu o pravima. On objašnjava koja prava imaju starije osobe kada koriste usluge skrbi za starije osobe koje financira australska vlada. Izjava o pravima zamijenit će trenutnu Povelju o pravima starijih osoba 1. studenog 2025. godine.

Cijela Izjava o pravima iz novog Zakona nalazi se na kraju ovog informativnog lista.

## Što Izjava o pravima znači za vas

Izjava o pravima pomoći će vam da budete u središtu skrbi za starije osobe.

Daje vam pravo da:

- donosite vlastite odluke o svom životu
- se vaše odluke ne samo prihvaćaju, već i poštuju
- dobijete informacije i podršku koji će vam pomoći u donošenju odluka
- komunicirate svoje želje, potrebe i preferencije
- se osjećate sigurni i poštovani
- se poštuje vaša kultura i identitet

- ostanete povezani sa svojom zajednicom.

## **Neovisnost, izbor i kontrola**

Imate pravo donositi vlastite odluke i imati kontrolu nad sljedećim:

- koje financirane usluge skrbi za starije osobe koristite
- kako pristupate financiranim uslugama skrbi za starije osobe i tko ih pruža
- vašem novcu i stvarima.

Imate pravo dobiti podršku za donošenje ovih odluka ako vam je potrebna.

Također imate pravo birati kako ćete živjeti, čak i ako postoji određeni osobni rizik. Na primjer, izbori o vašem društvenom životu i bliskim odnosima.

## **Pravedan pristup**

Imate pravo na pravednu i točnu procjenu kako biste saznali koje su vam financirane usluge skrbi za starije osobe potrebne.

Ova procjena bi trebala biti obavljena na način koji vam odgovara. Trebala bi poštovati vašu:

- kulturu i podrijetlo
- osobno iskustvo i bilo kakvu traumu
- kognitivnu bolest, poput demencije.

Također imate pravo dobiti vrstu skrbi koja vam je potrebna, onda kada vam je potrebna. To uključuje palijativnu skrb i skrb na kraju života.

## **Sigurnost i kvaliteta**

Imate pravo na sigurne, kvalitetne i pravedno financirane usluge skrbi za starije osobe koje se prema vama odnose s dostojanstvom i poštovanjem.

To uključuje pravo na pristup financiranim uslugama skrbi za starije osobe koje:

- cijene i podržavaju vaš identitet, kulturu i podrijetlo
- poštuju vaše iskustvo, uključujući i bilo kakvu traumu
- su pristupačne i udovoljavaju vašim potrebama
- su oslobođene nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja.

Imate pravo pristupa financiranim uslugama skrbi za starije osobe od:

- radnika s odgovarajućom obukom, vještinama i iskustvom
- pružatelja usluga koji ispunjavaju sve uvjete propisane zakonima o skrbi za starije osobe.

Ako se osjećate nesigurno prilikom korištenja skrbi za starije osobe, možete dobiti besplatnu podršku od odvjetnika, socijalnih radnika i drugih stručnjaka. Za više informacija o zaštiti od zlostavljanja starijih osoba posjetite web stranicu [Državnog odvjetnika](#).

## Poštovanje vaše privatnosti i informacija

Vaš pružatelj usluga mora:

- poštovati vašu osobnu privatnost
- zaštititi vaše osobne podatke, kao što su podaci o vašem zdravlju i financijama
- omogućiti vam da odaberete kada se vaši osobni podaci mogu dati nekome drugome, poput zatupnika ili odvjetnika.

Imate pravo dobiti zapise i informacije o svojim pravima i financiranim uslugama skrbi za starije osobe koje koristite. To uključuje i koliko koštaju.

## Komunikacija koja zadovoljava vaše potrebe

Imate pravo:

- dobiti informacije na način koji razumijete
- dati povratne informacije.

Imate pravo komunicirati na jeziku ili metodi koju preferirate. To uključuje korištenje prevoditelja ili komunikacijskih pomagala ako su vam potrebna.

Također imate pravo sastati se sa svojim pružateljem usluga i svojim podupirateljima na način koji vam odgovara. To bi moglo značiti sastanak u doba dana koje vam najbolje odgovara.

## Podrška za brzo i pravedno rješavanje pitanja

Kada postoje problemi s vašim financiranim uslugama skrbi za starije osobe, imate pravo:

- dobiti podršku od vašeg pružatelja usluga
- žaliti se bez straha ili kažnjavanja
- dobiti brz i pravedan odgovor na svoje pritužbe.

## Podrška i povezanost s ljudima i zajednicom

Možda će vam trebati podrška kako biste razumjeli svoja prava, donosili odluke ili podnijeli pritužbu. Imate pravo dobiti ovu podršku od neovisnog odvjetnika ili nekoga drugog koga odaberete.

Imate pravo komunicirati sa svojim zastupnikom ili osobom za podršku u bilo kojem trenutku.

Pružatelji usluga trebaju poštovati ulogu ljudi koji su vam važni. Na primjer, obitelj, prijatelji i njegovatelji.

Imate pravo ostati povezani s:

- ljudima koji su vam važni
- vašom zajednicom, uključujući sudjelovanje u aktivnostima u slobodno vrijeme ili kulturnim aktivnostima
- vašim kućnim ljubimcima.

Aboridžini i stanovnici otoka Torresovog tjesnaca imaju pravo ostati povezani sa svojom zajednicom, zemljom i otočnim domom.

## Kako osigurati da su vaša prava poštovana

Vaš pružatelj usluga mora razumjeti i slijediti Izjavu o pravima. Ako to ne učine, možete podnijeti pritužbu Povjereniku za pritužbe.

Pritužbu možete podnijeti na Internetu, telefonom ili pismom. Za više informacija posjetite web stranicu [Aged Care Quality and Safety Commission \[Komisije za kvalitetu i sigurnost skrbi za starije osobe\]](#).

Ako vam je potrebna podrška za podnošenje pritužbe ili pronalaženje informacija, nazovite Older Persons Advocacy Network (OPAN) [Mrežu za zastupanje starijih osoba] na broj 1800 700 600.

OPAN ima besplatne, neovisne i povjerljive zagovornike koji vam mogu pomoći.

## Izjava o pravima u cijelosti iz novog Zakona

U nastavku slijedi potpuna Izjava o pravima iz članka 23 novog Zakona.

### *Neovisnost, autonomija, osnaživanje i sloboda izbora*

#### (1) Pojedinac ima pravo:

- (a) vršiti izbor i donositi odluke koje utječu na život pojedinca, uključujući i one u vezi sa sljedećim:
  - (i) financirane usluge skrbi za starije osobe kojima je pojedincu odobren pristup;
  - (ii) kako, kada i tko te usluge pruža pojedincu;
  - (iii) financijske poslove i osobnu imovinu pojedinca; i
- (b) dobiti podršku (ako je potrebno) u donošenju tih odluka i da se te odluke poštuju; i
- (c) preuzimati osobne rizike, uključujući i u nastojanju da se poboljša kvaliteta života pojedinca, društveno sudjelovanje te intimni i seksualni odnosi.

### *Pravedan pristup*

#### (2) Pojedinac ima pravo na pravedan pristup:

- (a) procijeniti ili ponovno procijeniti potrebu pojedinca za financiranim uslugama skrbi za starije osobe na način koji je:
  - (i) kulturno siguran, kulturno prikladan, svjestan traume i informiran o iscjeljenju; i
  - (ii) pristupačan i prikladan za osobe koje žive s demencijom ili drugim kognitivnim oštećenjem; i
- (b) palijativna skrb i skrb na kraju života kada je to potrebno.

*Kvalitetne i sigurne financirane usluge skrbi za starije osobe*

- (3) Pojedinac ima pravo:
- (a) odnos s dostojanstvom i poštovanjem; i
  - (b) siguran, pošten, pravedan i nediskriminirajući odnos; i
  - (c) da se cijene i podržavaju identitet, kultura, duhovnost i raznolikost pojedinca; i
  - (d) financirane usluge skrbi za starije osobe koje se pružaju pojedincu:
    - (i) na način koji je kulturno siguran, kulturno prikladan, svjestan traume i informiran o iscjeljenju; i
    - (ii) na pristupačan način; i
    - (iii) od strane radnika u skrbi za starije osobe registriranih pružatelja usluga koji imaju odgovarajuće kvalifikacije, vještine i iskustvo.
- (4) Pojedinac ima pravo:
- (a) biti slobodan/na od svih oblika nasilja, ponižavajućeg ili nehumanog postupanja, iskorištavanja, zanemarivanja, prisile, zlostavljanja ili seksualnog nedoličnog ponašanja; i
  - (b) imati kvalitetne i sigurne financirane usluge skrbi za starije osobe koje se pružaju u skladu sa zahtjevima koji se nameću registriranim pružateljima usluga prema ovom Zakonu.

Bilješka: Odjeljak 1 dijela 4 poglavlja 3 bavi se uvjetima za registrirane pružatelje usluga, uključujući zahtjeve u vezi s korištenjem restriktivnih praksi i upravljanjem incidentima.

*Poštovanje privatnosti i informacija*

- (5) Pojedinac ima pravo na svoje:
- (a) poštovanje osobne privatnosti; i
  - (b) zaštitu osobnih podataka
- (6) Pojedinac ima pravo tražiti i dobiti zapise i informacije o svojim pravima prema ovom članku i financiranim uslugama skrbi za starije osobe kojima pojedinac pristupa, uključujući troškove tih usluga.

*Komunikacija usmjerena na osobu i sposobnost pokretanja problema bez odmazde*

- (7) Pojedinac ima pravo:
- (a) biti informiran, na način koji on ili ona razumiju, o financiranim uslugama skrbi za starije osobe kojima pojedinac koristi; i
  - (b) izraziti mišljenja o financiranim uslugama skrbi za starije osobe kojima pojedinac koristi i biti saslušan.
- (8) Pojedinac ima pravo komunicirati na svom preferiranom jeziku ili metodi komunikacije, uz pristup prevoditeljima i komunikacijskim pomagalicama prema potrebi.
- (9) Pojedinac ima pravo:
- (a) na otvorenu komunikaciju i podršku registriranih pružatelja usluga kada se pojave problemi u pružanju financiranih usluga skrbi za starije osobe; i

- (b) podnijeti pritužbe koristeći pristupačan način, bez straha od odmazde, o pružanju financiranih usluga skrbi za starije osobe pojedincu; i
- (c) da se pritužbe pojedinca rješavaju pravedno i brzo.

*Zagovornici, značajne osobe i društvene veze*

- (10) Pojedinaac ima pravo na podršku zastupnika ili druge osobe po vlastitom izboru, uključujući i prilikom ostvarivanja ili pokušaja razumijevanja svojih prava iz ovog odjeljka, izražavanja svojih mišljenja, donošenja odluka koje utječu na život pojedinca te podnošenja pritužbi ili davanja povratnih informacija.
- (11) Pojedinaac ima pravo da se uloga osoba koje su mu značajne, uključujući njegovatelje, posjetitelje i dobrovoljce, uvaži i poštuje.
- (12) Pojedinaac ima pravo na prilike i pomoć kako bi ostao povezan (ako tako želi) sa:
  - (a) značajnim osobama u životu pojedinca i kućnim ljubimcima, uključujući sigurne posjete članova obitelji, prijatelja, volontera ili drugih posjetitelja tamo gdje pojedinac živi te posjete članovima obitelji ili prijateljima; i
  - (b) zajednicom pojedinca, uključujući sudjelovanje u javnom životu i aktivnostima u slobodno vrijeme, kulturnim, duhovnim i životnim stilovima; i
  - (c) ako je pojedinac Aboridžin ili stanovnik Torresovog tjesnaca - zajednica, zemlja i otočni dom.
- (13) Pojedinaac ima pravo pristupa, u bilo koje vrijeme koje odabere, osobi koju je odredio ili osobi koju je odredilo nadležno tijelo.